

ישראל - בין סגולה לבחירה

(תגובה לנדרב שנרב)

הנושא שהעלה המחבר במאמרו דורך התיחסות רחבה ועומקה, המחייבת מאמר בפני עצמו. במסגרת תגובה זו, ברצוני להתייחס במספר נקודות בקצרת האומר:

א. המחבר מתעלם לחלוטין מן המושג "סגולת ישראל". מREN הרוב קוק מאיריך בנושא זה באיגרת תקנ"ה ובמקומות רבים, וכבר קדמו לו בספרים רבים, במיוחד בכתביו ח"ז ורבי צדוק הכהן מלבולין. הביטוי "שבט" בכותרת המאמר הוא ביטוי לשוג של התנהגות פרימיטיבית; אבל אנו מאמינים בסגולה שיש בכל יהודי. הקביעה הנחרצת בתחילת המאמר שילד חילוני הוא ומשפחתו אינם מאמינים בתורה וכוי היא קביעה הכוורת בסגולת ישראל. קיימים אבני יסוד של אמונהינו שאינם מופיעים כסעיפים בשוו"ע; אבל זה לא שולל את קיומם, כיון שהשוו"ע הוא ספר הלכה ואינו ספר העוסק באמונה.

ב. לאורך כל הדורות היה פער בין הסגולת לבחירה, ואין כל מנעה לאפשר לאנשי הסגולת לקיים את המצוות שהם רוצים לקיים, ללא כל מתן לגיטימציה לעובדה שהם אינם מקבלים עליהם את על ההלכה בשלמותה.

ג. הנושא של צביון לאומי למדינה באמצעות אינו מופיע בשוו"ע, כיון שהשוו"ע אינו עוסק בהלכות מדינה, וכן אינו עוסק בדיוני קידוש השם וחילול השם. נושאים אלו מופיעים ברמב"ם בצורה כללית. בתנ"ך נושאים אלו מופיעים במקומות רבים, כמו פרשת "מקושש העצים" שעיקר עניינו לענ"ד הוא חילול בפרהisa; פרשת הברכות והקללות בהר גריזים והר עיבל היא רשימת נושאים שיש לאכוף את קיומם במסגרת לאומי-מדינית; האמונה שנכרתה על ידי עולי הגולת. גם בח"ל הבדילו בין מחלוקת שבת בפרהisa למחיל שבת בצדנא, שהראשון דינו כמורר, אף ש מבחינה איסורית הם ביצעו איסור שווה.

ד. קיימן חילוק ברור בין חברה שרובה כפופה להלכה, שבה אחד היוצא מן הכלל דינו כ"ሞמר" או הגדרות אחרות של חז"ל, לבין חברה שבה שומריו המצוות הם מיעוט כמו החברה שלנו, לצערנו.

ה. ההגדרה של ה"חזון איש" - "תינוק שנשבה" - אינה הגדרה "אפולוגטית", אלא הגדרה הלאכתית למגורי. קיימת גם הגדרה של "קהל שוגג" המופיעה ברמב"ן בפרשנת שלח.

ו. גיור הוא קיבל לעם ולא לדת, אלא שבית הדין צריך למנוע גיור מdadם שאינו מקבל על מצוות, כיון שהדבר יזיק לעם ישראל. הנושא ארוך, ולא ניתן למצות אותו במשפט אחד. הקביעה הנחרצת שהרבנים העוסקים בעבודת קודש זו פועלם בניגוד לרמב"ם ולשוו"ע היא בגין רשות הוצאת שם רע.

